

## Čís. 14146.

**Odpírati manželskému původu dítěte podle § 158 obč. zák. lze jen žalobou.**

(Rozh. ze dne 7. února 1935, Rv I 2593/34.)

Prv ý s o u d vyhověl žalobě na oduznání manželského původu dítěte podle § 158 obč. zák., o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů - v o d y: Nezl. Květuše K-ová narodila se 29. dubna 1932 a byla zapsána v matrice narozených jako manželské dítě žalobce a jeho manželky. Žalobce se o jejím narození dověděl v červnu 1932, a podal dne 25. června 1932 u okresního soudu v K. D. žádost za udělení práva chudých a zřízení zástupce chudých pro spor o oduznání manželského původu jmenovaného dítěte. Této žádosti bylo vyhověno, ale liknavostí soudní kanceláře se stalo, že k zřízení zástupce chudých došlo až po uplynutí 3měsíční lhůty § 158 obč. zák. Prv ý s o u d žalobě vyhověl neprávem. Vycházel z názoru, že podáním žádosti za udělení práva chudých žalobce zároveň odpíral manželského původu děcka a že to stačí k zachování lhůty, v § 158 obč. zák. stanovené, poněvadž v tomto paragrafu není manželovi výslovně uloženo, aby odporoval manželskému původu žalobou. Náзор prvního soudu je mylný. V § 158 obč. zák. se sice o žalobě přímo nemluví, ale přes to nemůže býti pochybnosti, že zákon právě a jenom žalobu měl na mysli. Plyne to z jeho ustanovení, že se odpírání musí státi tím, že manžel dokáže proti opatrovníku, který se má ustanovit k obhájení manželského zrození, že není možno, aby dítě od něho bylo zplozeno. Již to, že zákon přikazuje, proti komu má manžel důkaz ten provést, dokazuje, že má býti odpor uplatněn sporem, ve kterém se manželovi přiděluje postavení žalobce a opatrovníkovi žalovaného. Dále tomu neméně zřejmě svědčí, že zákon žádá na manželi důkaz, a to, jak jest na biledni, důkaz přesný, který přece, ježto jde o spornou otázku skutkovou a právní, možno provést jen sporem. Že to musí býti důkaz striktní, vysvětluje nejen ze slov zákona samého, ale též z úvahy, že běží o věc veliké důležitosti a že se oduznání manželského původu dotýká zájmů dítěte, tedy osoby, která je podle § 21 obč. zák. pod zvláštní ochranou zákona. Nelze tedy mysliti jinak, než že zákon požaduje důkaz ve formálním řízení průvodním, ve kterém musí býti vyčerpány veškeré po ruce jsoucí prostředky důkazní, aby nebyla ani nejmenší nejasnost v otázce, o které má býti rozhodováno. Poukaz na § 159 obč. zák. nestačí a aequitou napadené rozhodnutí také nelze ospravedlniti. Kdyby k zachování lhůty podle § 158 obč. zák. stačilo pouhé vznesení odporu v řízení nesporném, mohlo by to vésti k tomu, že by manžel, když již odpor podal, klidně mohl vyčkávati a třebaš teprve po letech začíti věc prováděti. Promlčení by se obávati nemusil, ježto jde o právo osobní a to podle §§ 1478, 1481 obč. zák. promlčení nepodléhá. Mohly by tak nastati průtahy, takže by se vyřízení věci velmi oddálilo, což by však bylo proti jasnému úmyslu zákonodárcovu. Ten si přeje, aby se věc rozhodla co nejdříve, neboť je to nutno především v zájmu dítěte, a pak by se prodléváním také provedení důkazu mohlo ztížit, ne-li docela zmařiti, a proto dává manželovi lhůtu poměrně krátkou a stihá její nezachování

ztrátou manželova nároku. Konečně jest nepochybné, že by manžel, i kdyby byl přípustný pouhý odpor v řízení nesporném, musil odpor ten uplatnit naprosto určitým prohlášením, které však není možno shledávat v tom, že manžel žádá za udělení práva chudých pro spor, který zamýšlí zahájit o oduznutí manželského původu a to již proto, že ke sporu tomu ani dojít nemusí. Z uvedeného plyne tedy, že podáním žádosti za udělení práva chudých dne 25. června 1932 žalobce podmínce § 158 obč. zák. zadost neučinil a že jeho žaloba, došla teprve 28. srpna 1933, tedy dávno po zákonné lhůtě, je opožděná. Žalobcův nárok tím zanikl a z jaké příčiny se to stalo, jest vedlejší, poněvadž lhůta, o kterou zde běží, jest propadnou lhůtou hmotného práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

Dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že odpírati manželskému původu dítěte podle § 158 obč. zák. lze jen žalobou, a odkazuje k příslušným důvodům napadeného rozsudku. Stejný právní názor jest sdílen i písemnictvím (srov. Klang: Komentar I. str. 890, Ehrenzweig: System, VI. vydání, svazek II/2 str. 182, Krasnopolski: Familienrecht str. 223, Mayr: Lehrbuch II. sv. str. 91, Tilsch: Einfluss der Civilprozessgesetze auf das materielle Recht str. 53, Sedláček: Rodinné právo str. 117 a Krčmář: Právo rodinné str. 61). Názor, zastávaný v rozhodnutí býv. nejv. soudního dvoru ve Vídni ze dne 5. října 1864 čís. 5804 (Gl. U. čís. 1981), že lze odporovati manželskému původu dítěte námitkou (Einrede), byl opuštěn již v rozhodnutí téhož soudu ze dne 7. října 1870 čís. 8059 (Gl. U. čís. 3895).

### Čís. 14147.

Podle ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek shodného s § 32 zákona čís. 501/1917 ř. zák. musí pojišťovatel, odvolává-li se na průpadní doložku pro porušení bezpečnostního smluvního ustanovení, dokázati, že pojistník takový předpis porušil a že se pojistitel v měsíční lhůtě, co se dověděl o porušení oné závaznosti, na průpadní doložku odvolal aneb v téže době pojistnou smlouvu vypověděl. Nejde o nepřipustnou novotu (§§ 482, 504 c. ř. s.), uplatnil-li pojistník teprve v oprávněném řízení, že pojistitel tento důkaz neprovedl.

(Rozh. ze dne 7. února 1935, Rv I 2741/34.)

Žalobce byl pojištěn proti požáru u žalované. Dne 21. ledna 1928 vyhořel, což oznámil žalované bezodkladně a žádal o výplatu pojistného obnosu. Žalovaná odmítla dopisem ze dne 21. března 1928 plnění namítuvši, že žalobce nese na požáru sám vinu. Žalobce domáhá se výplaty pojištěného obnosu. Žalovaná namítla proti žalobě, že žalobce ztratil nárok na odškodné podle čl. 11 všeobecných pojišťovacích podmínek, protože nedodržel bezpečnostních předpisů uvedených v § 5 odst. 3 dodatku ke všeobecným pojišťovacím podmínkám a topil v kotli parní lokomobily v parní pile v době, kdy se tam nepracovalo. N i ž š í